

**КОРОТКИЙ
ПАСПОРТ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
10.01.01 – українська література**

I. Формула спеціальності:

- 1) дослідження закономірностей розвитку української літератури від давнини до сучасності;
- 2) з'ясування особливостей українського літературного процесу різних культурно-історичних епох та специфіки функціонування української літератури;
- 3) вивчення життя і творчості українських письменників;
- 4) дослідження історії українського літературознавства;

II. Галузі дослідження:

- проблеми періодизації історії української літератури;
- український літературний процес певних історичних періодів;
- українське літературне зарубіжжя;
- творчість українських письменників;
- літературні угруповання в Україні та діаспорі;
- наукові біографії письменників;
- художні напрями і течії;
- стильові явища, їх природа та еволюція;
- генологія;
- поетика художнього тексту;
- рецепція української літератури;
- історія українського літературознавства.

III. Спеціальність, за якою присуджується науковий ступінь.
філологічні науки

Короткий паспорт спеціальності 10.01.03 – література слов'янський народів

I. Формула спеціальності:

1) дослідження історичних, теоретичних та функціональних проблем російської, білоруської, болгарської, польської, чеської, словацької, сербської, хорватської, боснійської, македонської, словенської, сербо-лужицької літератур як у їх вітчизняних геополітичних ареалах, так і діаспорах та еміграційних осередках; виявлення національної специфіки розвитку конкретної слов'янської літератури в контексті світової з акцентуацією на явищах, фактах та особливостях цієї слов'янської літератури.

1) дослідження історичної панорами або окремих історико-культурних епох даної слов'янської літератури, її саморозвитку розмаїтті видів, жанрів і стилів, художніх течій, творчих угруповань та окремих творчих особистостей в діахронному й синхронному аспектах.

II. Галузі дослідження:

³⁵₁₇ становлення і розвиток національної літератури в контексті художньої культури, типологія слов'янських літератур;

³⁵₁₇ національні естетичні концепції, їх історія, розвиток та взаємодія у світлі тенденцій загальноєвропейської культури;

³⁵₁₇ специфіка культурно-історичних епох даної національної літератури;

³⁵₁₇ проблеми хронології та періодизації слов'янських літератур;

³⁵₁₇ парадигми національного письменства та їх взаємодія;

³⁵₁₇ особливості художнього світобачення та ідеологія творчості;

³⁵₁₇ становлення, розвиток та динаміка родів, видів і жанрів національного письменства у конкретних літературних фактах та явищах;

³⁵₁₇ національні літературні стилі, школи, течії, напрями в діахронному та синхронному аспектах, програмах, маніфестаціях та художній практиці,

³⁵₁₇ історія літературних угруповань, об'єднань та осередків (як ідейно-естетичних, так і ситуативних),

³⁵₁₇ життя і творчість окремих письменників,

³⁵₁₇ дослідження національних літературних форм і традицій у синхронному й діахронному аспектах, проблеми їх динаміки й модифікацій;

³⁵₁₇ проблеми літературної критики та її історія;

³⁵₁₇ поетика літературно-художнього тексту;

³⁵₁₇ генеза національних художніх форм та естетичних концепцій;

III. Галузі, за якими надаються наукові ступені: філологічні науки.

Короткий паспорт спеціальності 10.01.04 – література зарубіжних країн

I. Формула спеціальності:

1) дослідження загальнотеоретичних проблем, пов'язаних з історією літературного процесу, закономірностями історичного розвитку та функціонування літератури в суспільстві;

2) дослідження проблем синхронного стану та історичного розвитку національних літератур Західної та Східної Європи, Близького, Середнього та Далекого Сходу, Північної та Південної Америки, Африки, Австралії.

II. Галузі дослідження:

³⁵/₁₇ сучасний літературний процес;

³⁵/₁₇ історія античної літератури;

³⁵/₁₇ дослідження своєрідності розвитку національних літератур Західної та Східної Європи, Близького, Середнього та Далекого Сходу, Північної та Південної Америки, Африки, Австралії, літературних традицій у синхронному і діахронному аспектах, проблеми їх функціонування та модифікацій; генологія та динаміка цих літератур;

³⁵/₁₇ специфіка культурно-історичних епох;

³⁵/₁₇ літературний процес певних періодів;

³⁵/₁₇ дослідження механізмів зміни художніх систем, іманентного розвитку літератур Західної та Східної Європи, Близького, Середнього та Далекого Сходу, Північної та Південної Америки, Африки, Австралії;

³⁵/₁₇ становлення, розвиток та динаміка родів, видів і жанрів літератур Західної та Східної Європи, Близького, Середнього та Далекого Сходу, Північної та Південної Америки, Африки, Австралії;

³⁵/₁₇ художні напрями та течії, школи, літературні угруповання;

³⁵/₁₇ стильова динаміка літератур Західної та Східної Європи, Близького, Середнього та Далекого Сходу, Північної та Південної Америки, Африки, Австралії;

³⁵/₁₇ особливості творчості зарубіжних письменників;

³⁵/₁₇ наукові біографії письменників;

³⁵/₁₇ поетика російської літератури, поетика твору;

³⁵/₁₇ рецепція та інтерпретація творів літератур Західної та Східної Європи, Близького, Середнього та Далекого Сходу, Північної та Південної Америки, Африки, Австралії;

³⁵/₁₇ історія літературознавства та критики Західної та Східної Європи, Близького, Середнього та Далекого Сходу, Північної та Південної Америки, Африки, Австралії ;

³⁵/₁₇ розвиток літератур Західної та Східної Європи, Близького, Середнього та Далекого Сходу, Північної та Південної Америки, Африки, Австралії в контексті художньої культури;

³⁵/₁₇ типологічні сходження в творчості письменників літератур Західної та Східної Європи, Близького, Середнього та Далекого Сходу, Північної та Південної Америки, Африки, Австралії російської, специфіка взаємного впливу та художнього діалогу текстів та естетичних настанов.

III. Галузі, за якими надаються наукові ступені:

філологічні науки

Короткий паспорт спеціальності 10.01.05 — порівняльне літературознавство I.

I. Формула спеціальності:

- 1) порівняльні дослідження літературних ареалів, епох, літературно-історичних напрямів, художньо-естетичних систем, шкіл, тенденцій, стилю й поетики (мікро- та макро-) творчості окремих письменників;
- 2) вивчення міжлітературних взаємин всіх рівнів;
- 3) дослідження загальної теорії компаративістики та її історичних різновидів і методологічних тлумачень;
- 4) аналіз функціонування окремих галузей порівняльного літературознавства в їх синхронії та діахронії.

II. Галузі дослідження:

³⁵₁₇ тематологічна;

³⁵₁₇ літературно-морфологічна (перманентні структури та їхні варіації);

³⁵₁₇ генологія;

³⁵₁₇ стилі (епохи, національних літератур, напрямків, шкіл, окремих письменників

³⁵₁₇ тощо);

³⁵₁₇ література в системі мистецтв (література - музика; література - кіно; література - живопис; література - архітектура тощо);

³⁵₁₇ імаґологія;

³⁵₁₇ рецепція;

³⁵₁₇ інтертекстуальність;

³⁵₁₇ література і сучасні аудіо та відеомистецтва;

³⁵₁₇ традиційні сюжети, образи й мотиви (міфологічні, легендарно-фольклорні, літературні, історичні, легендарно-церковні) в художніх літературах Європи, Азії, Америки, Африки, Австралії;

³⁵₁₇ компаративна поетика.

III. Галузі, за якими надаються наукові ступені:

філологічні науки

Короткий паспорт спеціальності 10.01.06 – теорія літератури

I Формула спеціальності:

- 1 дослідження найзагальніших закономірностей літературно-художньої творчості, її своєрідності;
- 2 студії з поетики та літературознавчої стилістики на всіх рівнях макро- і мікро-, в аспектах динаміки/статичності, діахронії/синхронії;
- 3 **опрацювання проблем літературної генології;**
- 4 розробка теорій автора, твору/тексту тощо;
- 5 філологічні та супутні методології інтерпретації тексту і проблеми герменевтики.

II Галузі дослідження:

- ³⁵₁₇ становлення і розвиток літературної творчості, її феноменологія/типологія;
- ³⁵₁₇ наука про літературу від давнини до сучасності: аналіз, синтез, прогноз;
- ³⁵₁₇ епохальні літературно-мистецькі стилі: теоретичний дискурс, художня практика;
- ³⁵₁₇ стилі напрямів, течій, шкіл, угруповань та інших об'єднань: теоретичний дискурс, художня практика;
- ³⁵₁₇ індивідуальні стилі: феноменологія/типологія; динаміка/статика;
- ³⁵₁₇ твір/текст як бінарна опозиція ("текст-читання" і "текст-письмо"), його суб'єктна організація (автор, оповідач, персонажі та ін.);
- ³⁵₁₇ художня феноменальність і питома самодостатність літературного твору;
- ³⁵₁₇ літературна генерика та генологія: діахронія/синхронія;
- ³⁵₁₇ поетика (описова, генеративна, історична, теоретична, загальна, прикладна та ін.);
- ³⁵₁₇ питання композиції (архітектоніки), художньої структури;
- ³⁵₁₇ формозміст і його чинники (змістові прояви художньої форми, формальні проявники художнього змісту);
- ³⁵₁₇ художня мова в усіх її сферах (від фоніки до літературознавчої стилістики);
- ³⁵₁₇ версифікація;
- ³⁵₁₇ імаґологія, іконіка, ейдологія;
- ³⁵₁₇ проблеми прагматики художнього тексту, його функціонування та рецепції; література "висока", белетристика, "кіч";
- ³⁵₁₇ літературознавча герменевтика, джерелознавство, евристика, семіологія, структуралізм, рецептивна естетика, постструктуралізм, деконструктивізм, "нова критика", постколоніальна критика, феміністична критика та інші напрями різноаспектного вивчення й витлумачення мистецтва слова.

III Галузі, за якими надаються наукові ступені: філологічні науки

Короткий паспорт спеціальності 10.01.07 - фольклористика

I. Формула спеціальності:

³⁵₁₇ Дослідження загальнотеоретичних проблем фольклору, історія фольклору та фольклористики, закономірностей і динамки розвитку поетики жанрів і видів художнього відтворення дійсності, генези художнього мислення, ідейно-художньої структури міфологічного мислення у традиційній культурі, ритуального контексту фольклорної жанрології, фольклоризму певного етапу літературного процесу чи творчості окремого письменника;

³⁵₁₇

- вивчення системи жанрів фольклору;
- типологія художньої структури народнопоетичних творів;
- еволюція символістики й образності;
- традиції і новаторство народного поетичного мислення;
- контамінація української дуалістичної традиції та християнства у фольклорі;
- історія вивчення розвитку жанрових систем фольклору;
- фольклорно-літературні взаємини; синхронний та діяхронний підходи;
- фольклоризм у літературі.

II. Галузі дослідження:

1) історіографія:

- джерелознавство;
- текстологія варіантів;
- етнопсихологія народної культури;
- історичне побутування видів і жанрів фольклору;
- народна версифікація;
- вивчення регіонального побутування зразків народної поетичної творчості;

2) формування художніх систем жанрів фольклору;

- психологія художнього образного мислення українців;
- проблема генофонду образів українського фольклору;
- проблеми авторства народних пісень літературного походження;
- творчий процес у фольклорі;
- культурно-цілісний вимір еволюційного розвитку у сучасному фольклорі;
- сучасна інтердикція фольклору до формування національної свідомості.

III. Галузі, за якими надаються наукові ступені:

Філологічні науки.

Короткий паспорт спеціальності 10.01.09 – літературне джерелознавство і текстологія

I. Формула спеціальності:

- 1) дослідження літературних джерел, літературна бібліографія, біографістика;
 - 2) текстологія давньої, нової, новітньої літератур, «персональна» текстологія:
- дослідження генезису тексту, специфіки письма, реконструкція творчого процесу;
 - з'ясування особливостей творчої лабораторії митця, своєрідності художнього мислення, психології творчості;
 - аналіз функціонування тексту в літературно-критичному середовищі, проблеми герменевтики та рецептивної естетики;
 - «археологія тексту» з позиції генетичної критики та поетики; синхронно-діахронні виміри тексту;
 - розробка та узагальнення принципів і методів вивчення текстів літературних пам'яток.

II. Галузі дослідження:

- історія літературного джерелознавства
- автор як суб'єкт тексту, поняття творчої волі письменника;
- питання психології творчості;
- текст - твір як бінарна опозиція, проблема вибору основного тексту;
- джерела тексту, різні редакції та варіанти, питання атрибуції, датування;
- генетика художнього тексту, проблеми його функціонування та рецепції;
- теоретичні аспекти текстології, авантекст, метатекст, гіпертекст;
- принцип контексту, інтертекстуальність, генологія, проблеми цензури та редагування;
- лінгвістичні аспекти текстології;
- принципи підготовки і видання творчої та епістолярної спадщини, коментування дивидань.

III. Галузі, за якими надаються наукові ступені:

філологічні науки.